

Samarbeidsrådet for
tros- og livssynssamfunn

Tros- og livssynsidentitet

Samarbeidsrådet for
tros- og livssynssamfunn

Foto: Erlend Sæverud.

Religionsfrihet – *Dine grunnleggende tanker*

06.11.2025

Samarbeidsrådet for
tros- og livssynssamfunn

Foto: Erlend Sæverud.

Religionsfrihet – *Hvordan du lever ditt liv*

06.11.2025

«Alle som er avhengige av kommunale helse- og omsorgstjenester skal få tilrettelegging og bistand for å kunne **utøve sin tro og sitt livssyn**»

© STL Oslo/Kai Westergaard

Foto: Kai Westergaard.

Rundskriv 6/2009

Baserer seg på:

Grunnloven: § 16

- «Alle innbyggere i riket har fri religionsutøvelse»

FNs menneskerettighetserklæring, Artikkel 18:

- *Enhver har rett til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet. Denne rett omfatter frihet til å skifte religion eller tro, og frihet til enten alene eller sammen med andre, og offentlig eller privat, å gi uttrykk for sin religion eller tro gjennom undervisning, utøvelse, tilbedelse og ritualer.*

Forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene

- Formål om å få «*ivaretatt sine grunnleggende behov med respekt for det enkelte menneskets selvbestemmelsesrett, egenverd og livsførse*»,

Sykehjemsforskriften: § 4–6,

- «*Beboerne skal ha frihet til å leve i samsvar med sitt livssyn*»

Helsedirektoratets **veileder** til forskrift om *individuell plan*.

Rundskriv oppdateres

- *Mål 2*: «Bedre tilgang på [...] og økt mangfold i tros- og livssynstjenestene i offentlige institusjoner».
- *Tiltak*: «Regjeringen vil oppdatere rundskrivet til kommunene om tros- og livssynsutøvelse».

Rundskriv oppdateres

- *Mål 2.* «Bedre tilgang på [...] og økt mangfold i tros- og livssynstjenestene i offentlige institusjoner».
- *Tiltak.* «Regjeringen vil oppdatere rundskrivet til kommunene om tros- og livssynsutøvelse».

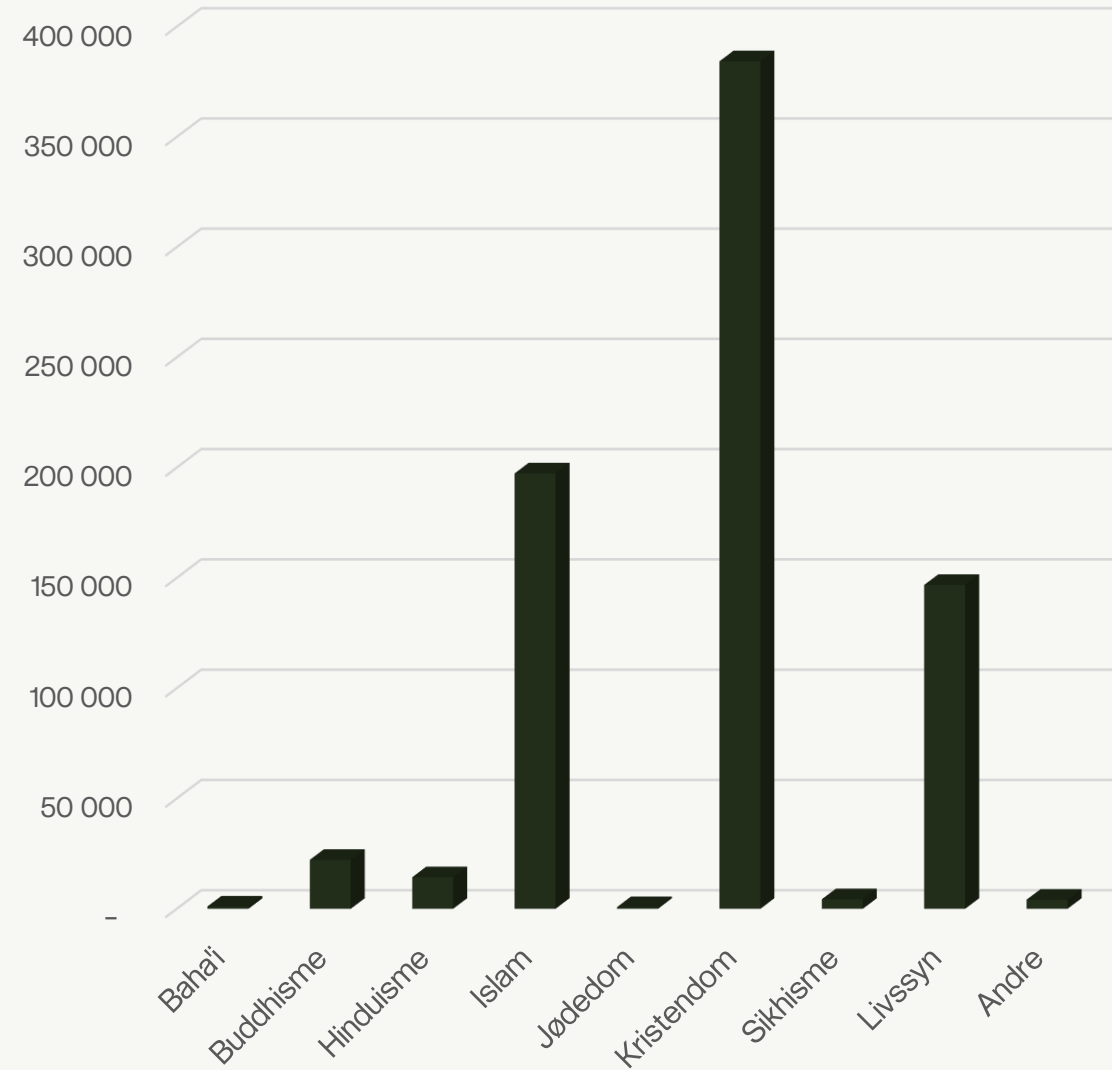

Tabell 3.2

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Totalt antall medlemmer Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn	4 348 348	4 372 747	4 354 710	4 372 418	4 358 283	4 346 549	4 202 769	4 196 808	4 196 998	4 206 478
Endring medlemstall fra forrige år		24 399	-18 037	17 708	-14 135	-11 734	-143 780	-5 961	190	9 480
Medlemsandel befolkningen	83,4 %	83,2 %	82,2 %	82,1 %	81,2 %	80,6 %	77,5 %	76,5 %	75,6 %	75,2 %
Medlemsandel – Dnk	72,7 %	71,3 %	70,5 %	69,8 %	68,6 %	67,7 %	64,9 %	63,7 %	62,6 %	61,7 %
Medlemsandel – andre	10,7 %	11,8 %	11,7 %	12,3 %	12,6 %	12,9 %	12,5 %	12,8 %	13,1 %	13,5 %
Medlemsandel TL av Dnk	14,8 %	16,6 %	16,6 %	17,6 %	18,4 %	19,1 %	19,3 %	20,0 %	20,9 %	22,0 %

https://www.regjeringen.no/contentassets/5e2c61ce3c2a490bb5a25041fd6cfc38/no/pdfs/ekspertutvalg_finansiering-tros-og-livssynssamfun.pdf

Medlemmer utenfor Den norske kirke

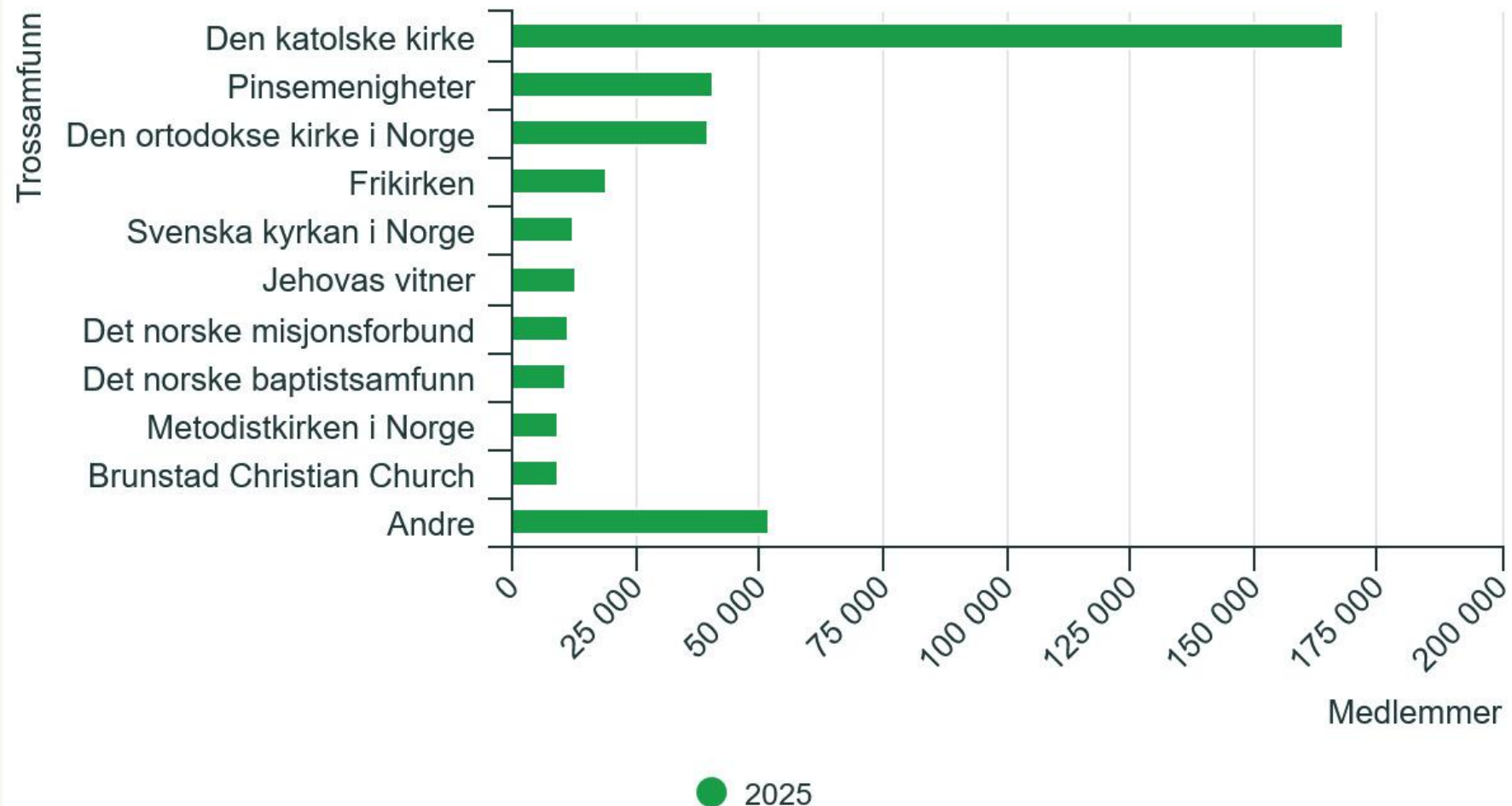

Kilde: SSB, «Trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja»

06.11.2025

Tros- og livssynsidentitet i eldreomsorgen

Kristne utenfor Den norske kirke

Kilde: Trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, Statistisk sentralbyrå

Kilde: SSB, «Trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja»

Demografi oppsummert

- Mer enn 3 av 4 nordmenn
- Mangfoldet vil fortsette å øke
 - ... også på sykehjemmene

Foto: Sabah Chughtai

Samarbeidsrådet for
tros- og livssynssamfunn

Foto: Erlend Sæverud.

Lytt til den enkeltes historie

06.11.2025

Vi har alle fordommer om andres tro eller livssyn

Ikke anta at du vet hvordan en person forholder seg til sin religion. Spør!

Sjekkliste for konstruktiv diskusjon om religioner og livssyn

1. Alle synes sitt livssyn er det beste. Det gjelder deg, men husk at det også gjelder den du diskuterer med.
2. Ta motpartens tro på alvor. Du trenger ikke selv akseptere en gitt religion eller livssyns lærerutninger eller verdensbilde, men at de fleste mennesker (ca. 85 %) har en tro bør man være seg bevisst.
3. Legg igjen fordømmene om andres tro eller livssyn. Ikke anta at du vet hvordan en persons forholder seg til sin religion på bakgrunn av det du tror du vet om den religionen.
4. Det er ikke en konkurranse. Se om du kan lære noe av diskusjonspartnern din fremfor å kun forsøke å overbevise vedkommende om at du har rett.
5. Vis nysgjerrighet. Følg spørsmål og positiv interesse om religion og livssyn bidrar til en god diskusjon. Verdens interesse for seg selv stans og ikke å vis spørsmål som advarer.
6. Enkeltemennesker har ansvar for sine egne handlinger. Det er ikke konstruktiv å klandre individer for ugjerninger begått av trosfeller i vår egen tid, eller å rett begått i tidligere historiske epoker.
7. Hånar er bra, latterliggjøring er ødeleggende. For glimt i øyet kan være positivt i en diskusjon om religioner og livssyn, men språklig og latterliggjøring ødelegger diskusjonen.
8. Religions- og livssynsfriheten er ikke et magisk trumfkort. Det er friheten til å tro, hylle tro, ikke tro, og til å praktisere. Det er ikke friheten fra å forholde seg til religionskritikk, eller andres tro- eller livssynspraksis.
9. Tolk den andre i beste, ikke verste, mening. Diskusjoner ødelegges av at man tillegger diskusjonspartnern motiver og tanker personen ikke har. Du er ingen ranskeiser – spør dersom noe er uklart.
10. Ikke svar med samme myn. Vær høflig og saklig, selv om diskusjonspartnern blir uflø. Det er også lov å avslutte diskusjonen.

Hvilke behov og ønsker?

- Å be
- Lese en (hellig) bok
- (Rituell) vask
- Høre på en (religiøs) sending/podkast
- Spise tilpasset mat
- Samtale (med en prest/imam/livsveileder/munk/...)
- Dra på besøk (til forsamlingshus)
- Slippe andakten i fellesrommet

Foto: Emiks

Kartlegge og bistå

Hva kan helsepersonell gjøre?

- Vise positiv nysgjerrighet
- Stille konkrete og åpne spørsmål
- Notere tiltak (ikke tilhørighet)
- Tilkalle ressurser ved behov

Foto: Kai Westergaard.

Hvem å kontakte?

- Den som brukeren etterspør (*register: Statsforvalteren*)
- Lokale dialoggrupper (16stk, se kart)
- Den norske kirke

Oppsummert

- Religionsfrihet = tanker *og* handling
 - Utøvelse alene og sammen med andre
- Rett til tilrettelegging og bistand
 - Stil åpne og nysgjerrige spørsmål
- Tros- og livssynsidentitet er mangfoldig
 - Lytt til den enkelte

Takk!

40 49 80 08
anders@stl.no
www.stl.no

Samarbeidsrådet for
tros- og livssynssamfunn